

СЕКЦІЯ 1.

ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-275-6-1>

Богачьова Д. І.,

*студентка 4 курсу спеціальності 061 – Журналістика
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

Науковий керівник: Досенко А. К.,

*кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри міжнародної журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка*

РОЗВИТОК ОСВІТНІХ ТЕЛЕПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ

Залучення аудиторії, як активного учасника комунікаційного процесу є характерною ознакою інтерактивного телебачення, де програми представлені як окремі тексти, орієнтовані на «встановлення та відображення взаємодії між автором та аудиторією». Згідно з концепціями Р. Барта, система цінностей, що представляє телебачення, сприймається глядачем як фактична система.

На сьогоднішній день, українське телебачення, будучи не лише інструментом ЗМІ, а справжньою ареною для великих власників стає місцем, на якому розігруються справжні баталії за право бути лідерами ефірної площини. Щоб досягти високих рейтингів, телеканали вдаються до війн програмування, тобто вибудовують сітку свого мовлення так, щоб примусити глядача обирати саме їхній продукт. Наприклад, розпочинають показ потенційно привабливого кінофільму одночасно з конкурентами, або трохи раніше. Привчають споживача до жанрового профілювання тижневої сітки, коли в понеділок можна в певний час гарантовано переглянути детектив, у вівторок – бойовик, а в п'ятницю – мелодраму. Людській психіці притаманне прагнення до стабільності, й такий розклад суттєво впливає на вибір телеканалу. Глядач несвідомо потрапляє в пастку заздалегідь сконструйованої реальності, де все чітко розписано і немає прикрих несподіванок.

Сьогодні на українському телебаченні створено і успішно функціонує понад десяток освітніх телепроектів, головною метою яких є надання знань у різних наукових сферах, популяризація науки і знань. Для багатьох освітніх телепроектів важливим є мовне навантаження, оскільки сенс гри у правильних відповідях. Головний компонент «Хто зверху», «Хто проти блондинок», «Діти проти зірок» та ін. – зображальний матеріал, тобто автори бажають зацікавити глядачів спостереженням за розвитком подій у шоу, безпосередньою реакцією учасників. Інтерес до подібних освітніх телепроектів пояснюється тим, що глядачі біля телеекранів мають можливість випробувати свою ерудицію, ефект співучасті у подібних програмах сягає найвищих показників. Глядачі переживають непідробні відчуття радості чи смутку за героїв, співчувають їм.

14 березня, стартує «Навчання без меж» – спільний освітній проєкт Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури та інформаційної політики, українських телеканалів «Піксель», ПЛЮС-ПЛЮС та регіональних каналів Суспільного мовника, а також платформ онлайн-телебачення Київстар ТВ, MEGOGO, 1+1 video та sweet.tv.

Цей освітній телепроект дуже схожий до вже існуючого «Всеукраїнська школа онлайн» (створена на вимогу дистанційної форми навчання) і передбачає трансляцію відеоуроків для школярів 5-11 класів. Кожен день буде присвячений окремій дисципліні. З 14 до 18 березня (понеділок-п'ятниця) транслуватимуться такі уроки:

14 березня – українська мова;

15 березня – математика;

16 березня – історія України;

17 березня – українська мова;

18 березня – математика.

«Навчання без меж» – це спроба за допомогою телебачення та онлайн-платформ занурити школярів 5-11 класів у захопливий світ нових знань. Нагадати, що все буде добре і що ми разом розбудуємо світле завтра», – коментують автори проєкту.

Проєкт втілюється на основі Всеукраїнського онлайн розкладу – ініціативи Міністерства освіти та науки України, в межах якої учні усіх класів матимуть змогу долучитися до відеоуроків, розміщених на платформі YouTube. Усі охочі можуть додавати нові уроки з розкладу до свого google-календаря, аби отримувати сповіщення про початок трансляції.

Освітні телепроекти для дітей та підлітків має низку переваг. Вони формують у дітей різні знання і навички, допомагають справлятися зі складними емоціями, спілкуватися з однолітками, виходити зі складних життєвих ситуацій. Освітні шоу і вікторини розвивають увагу, аналітичне мислення у дітей.

Освітні телепроекти покращують успіхи у навчанні, активізують пізнавальну діяльність. Якщо дитині не подобаються традиційні методи навчання, освітні програми можуть стати чудовим способом змусити її вчитися.

Відповідальний перегляд освітніх телепрограм, зокрема «Всеукраїнська школа онлайн», призводить до емоційного благополуччя дитини. Це, у свою чергу, призводить до поліпшення успішності у школі. Школярі, які дивляться інформаційні та освітні програми, в академічній успішності перевершують однолітків.

Завдяки доступу до телевізійного контенту учні опановують навиками користування новими технологіями і стежать за соціальними тенденціями. Телебачення робить школярів більш поінформованими та обізнаними.

Ці телепроекти стимулюють мовленнєвий та емоційний розвиток дитини. За допомогою освітніх телепрограм дитина, яка вивчає іноземну мову, краще зрозуміє лексику і граматику. Крім того, позитивні передачі вчать дитину здорової емоційної поведінки і соціальних навичок, які в майбутньому відіграють важливу роль в її успішності в житті. Освітні телепроекти пришвидшують соціалізацію дітей дошкільного та молодшого шкільного віку [2].

З метою вивчення думки респондентів стосовно їхнього ставлення до освітніх телепроектів на українському телебаченні нами було проведено опитування. В експерименті взяло участь 60 чоловік віком від 12 до 25 років. Середній вік опитуваних склав 19,5 років. Бланк анкети наведено у додатку Б.

Аналіз проведеного опитування дав такі результати.

На запитання «Чи знаєте Ви, що таке освітній телепроект?» ствердну відповідь дало 35% усіх опитаних (21 респондентів), заперечну – 75% анкетованих, або 39 осіб. (рис. 1).

Стосовно думки людей про користь освітніх телепроектів, то 42,9% (49 чол.) визнають її, 23,8% (5 осіб) – ні і 15,3% (9 осіб) не можуть визначитися (рис. 2).

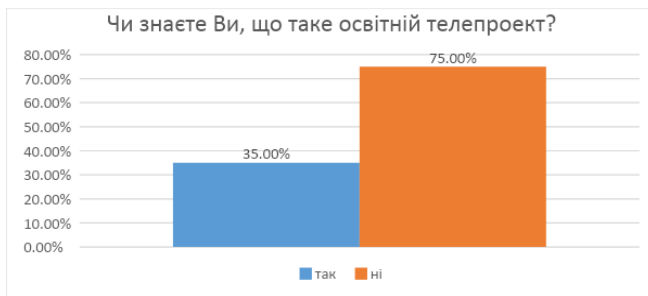

Рис. 1. Обізнаність респондентів про сутність освітніх програм

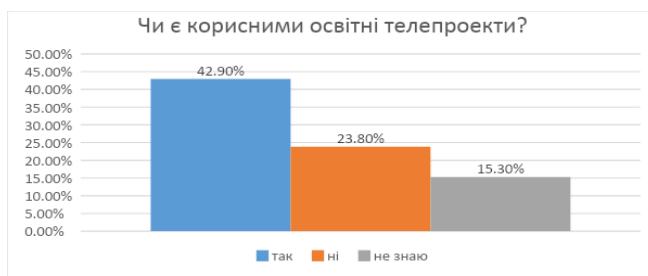

Рис. 2. Позиція респондентів щодо корисності освітніх телепроектів

З'ясовуючи думку людей про те, чи є освітні телепроекти джерелом знань для сучасних дітей та молоді, ми виявили, що позиції розділилися наступним чином: згодні – 61,7%опитаних (37 осіб); не згодні – 16,7% учасників експерименту (10 чол.); не можуть визначитися із відповіддю 21,7%, або 13 респондентів).

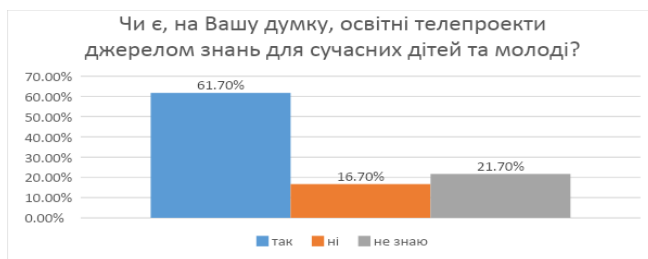

Рис. 3. Думка респондентів стосовно того, чи освітні телепроекти служать джерелом знань для сучасних дітей та молоді

Виявлення думок респондентів про сучасні тенденції розвитку освітніх телепрограм у вітчизняному телевізійному просторі має важливе значення для нашого дослідження, оскільки дає можливість більш об'єктивно вивчити проблему існуючих реалій розвитку освітніх проектів в Україні, виявити основні проблеми та шляхи їх вирішення у контексті їх розвитку.

Висновки. Сьогодні популярність та висока динаміка поширення освітніх телепроектів на вітчизняному телебаченні зумовлені низкою причин, серед яких нами виділені наступні:

- неординарність її змагальної спрямованості і пізнавально та інтелектуального характеру;
- привабливість як засобу підвищення пізнавальної активності, творчої самореалізації і самоствердження глядача;
- демократичність правил, наближеність до молодіжної субкультури;
- підвищений інтерес суспільства до сучасного телебачення взагалі.

Список використаних джерел:

1. Вплив телебачення на дітей URL: http://moskovskiy-ruo.edu.kh.ua/doshkiljna_osvita/poradi_batjкам/vpliv_telebachennya_na_ditej.
2. Гоян В. В. Журналістська творчість на телебаченні : монографія. К. : Київ. ун-т, 2011.
3. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. К. : Центр вільної преси, 2012, 352 с.
4. Організація телевізійного виробництва: конспект лекцій : навч. посіб. для студ. спеціальності 6.050803 Акустотехніка. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 162 с.